

**ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ АПТЕЧНИХ ЗАКЛАДІВ
ЗА РАХУНОК ВПРОВАДЖЕННЯ ІНДЕКСІВ ДОСЯГНЕННЯ
СОЦІАЛЬНИХ НОРМАТИВІВ**

Толочко В. М., Зарічкова М. В., Должнікова О. М.

*Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Національного фармацевтичного університету, м. Харків, Україна
uef-ipksf@nuph.edu.ua*

З кожним роком розвиток соціальної сфери набуває все більшої актуальності, що пов'язано з євроінтеграційними процесами в Україні, які передбачають імплементацію сучасних соціальних нормативів, удосконалення умови праці робітників, що забезпечують безпечність роботи, зокрема і в аптечному закладі, та являють необхідним фактором зайнятості та соціального захисту спеціалістів фармації (СЗСФ). Тому, науковцями все частіше обговорюються питання впровадження якісно нових форм організації роботи органів управління соціальною сферою.

Метою дослідження є обґрунтування необхідності впровадження індексів досягнення соціальних нормативів в аптечному закладі та визначення основних наукових положень щодо її реалізації в фармацевтичному секторі галузі охорони здоров'я.

На сьогодні існує значна кількість показників, що характеризують соціально-економічний розвиток як фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я в цілому, так і окремих аптечних закладів, а це, в свою чергу, не дозволяє швидко і однозначно оцінити стан соціальної сфери та рівень соціально-економічного розвитку. Тому, необхідна розробка та впровадження індексів досягнення соціальних нормативів в аптечному закладі, що дозволить об'єктивно оцінювати, порівнювати і аналізувати рівень СЗСФ, виявляти основні тенденції та закономірності щодо соціальних потреб спеціалістів фармації (СФ), чітко позначати найбільш гострі проблеми СЗСФ. Актуальність цього напрямку підтверджується тим, що це передбачено Сеульською декларацією 2008 року і збігається з наміром Міжнародної асоціації соціального забезпечення розробити профілактичні стратегії соціального забезпечення для всіх галузей. Головну тезу декларації – «соціальний захист повинен стати справою першорядної важливості» підтримують уряди багатьох країн, міждержавні організації, міжнародні корпорації, органи соціального забезпечення, роботодавці і працівники. З огляду на поточний стан соціального захисту в Україні, його важливість широко визнана в різних галузях народного господарства, але в фармацевтичному секторі цьому питанню приділяють увагу в основному в виробничому секторі, а в аптечних закладах в цій області багато серйозних проблем які залишаються невирішеними.

На рівні аптечних установ одне з головних перешкод на шляху вдосконалення СЗСФ – усталена думка, що витрати на СЗСФ не окупаються і знижують конкурентоспроможність аптеки. Щоб довести, що інвестиції в СЗСФ – це інвестування в здоров'я СФ і, як наслідок – економічну стабільність для підприємства, необхідно впровадження індексів досягнення соціальних нормативів в аптечному закладі.

Проаналізувавши міжнародний досвід та існуючу ситуацію в Україні по питанням СЗСФ можна зробити висновок про можливі напрямки впровадження індексів досягнення соціальних нормативів в аптечному закладі як складової їх соціального захисту. Базуючись на проведених дослідженнях, із залученням фахівців в галузі соціальної роботи нами було розроблено і угруповано соціальні показники аптечного закладу для оцінювання рівня соціального розвитку аптеки та впровадження соціального паспорта. Нами опрацьовано методику визначення рівня соціального розвитку аптечного закладу та впровадження індексів досягнення соціальних нормативів в аптечному закладі, поклавши в основу методику Захарова Н.Л.

та Кузнецова А.Л., що є найбільш універсальною і широко вживаною при визначенні рівня соціального розвитку підприємств і організацій різних сфер діяльності. Серед них основні індекси, які розраховуються по відповідним коефіцієнтам:

1. Індекси соціальної структури колективу. Оцінюється за чотирма коефіцієнтами: кваліфікованості, освітнього рівня СФ, підвищення кваліфікації кадрів, стабільності кадрів.

2. Індекси оцінювання умов праці та культурно-побутових умов в аптечному закладі оцінюється за чотирма коефіцієнтами: відповідності робочих місць типовим, забезпечення санітарно-побутовими умовами і приміщеннями, умов виробничого побуту.

3. Індекси, які характеризують стан оплати і дисципліни праці в аптечному закладі: коефіцієнтом співвідношення середньомісячної заробітної плати працівників організації та в регіоні, коефіцієнтом співвідношення середньої заробітної плати керівника підприємства і низькооплачуваної категорії працівників, коефіцієнтом рівня трудової дисципліни.

4. Індекси стану об'єктів соціальної інфраструктури аптеки оцінюються за коефіцієнтами: забезпеченості співробітників житлом, забезпечення дитячими закладами, забезпеченості лікувально-оздоровчими заходами, забезпеченості культурними, просвітницькими заходами, забезпеченості спортивними заходами.

Ця методика дозволяє кількісно оцінити рівень соціального розвитку аптечного закладу на основі інтегральних показників, які характеризують соціальні умови праці (гуманізацію праці) і соціальну інфраструктуру досліджуваної аптеки. Незважаючи на універсальність методики, що застосовувалась, розрахункові формули деяких з індексів (коефіцієнтів), які входять до її складу, було адаптовано з урахуванням специфіки діяльності саме аптечного закладу. Обчислені коефіцієнти для досліджуваного аптечного закладу заносяться до соціального паспорта аптеки, а за кожним із розділів соціального паспорта обчислюється середні рівні досягнення соціальних нормативів, за якими визначається загальний рівень соціального розвитку аптеки. На основі індексів досягнення соціальних нормативів визначають ранги пріоритетності напрямків соціального розвитку аптечного закладу, за якими потрібно удосконалювати соціальну політику аптечного закладу.

Необхідно зазначити, що при розрахунку індексів та запровадження соціальної паспортизації аптечних закладів з'являється можливість в співставленні показників соціального паспорта з нормативними значеннями соціальних параметрів, визначення загроз соціально-економічної безпеки аптечного закладу та є основою для розробки соціальної стратегії фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я в цілому.

Висновок. Уперше запропоновані науково-методичні підходи щодо розробки системи узагальнюючих показників стану соціальної сфери фармацевтичного сектора галузі охорони здоров'я та їх відображення у соціальному паспорті аптечного закладу, що дозволяє об'єктивно оцінювати, порівнювати і аналізувати рівень СЗСФ, виявляти основні тенденції та закономірності щодо соціальних потреб СФ, чітко визначати гострі проблеми СЗСФ.

Література

1. Захаров Н. Л., Кузнецов А. Л. Управление социальным развитием организации : учебник. – М. : Инфра-М, 2006. 272 с.
2. Про запровадження в дію форми «Соціальний паспорт регіону, міста, району» : Наказ Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України та Українського державного центру соціальних служб для молоді від 30.05.2001 р. №53 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/document/spart29/inx29660.htm>.
3. Zarichkova M. V., Dolzhnikova O. M., Muzika T. F. Justification for the system of social passport indicators in a pharmacy institution / M. V. Zarichkova, O. M. Dolzhnikova, T. F. Muzika // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації. – 2019. – №1 (57). – С. 11-20.